

виникає через зацікавленість до змісту завдання, позитивно впливає на результати навчання.

Саме застосування *Task-Based-Learning* є необхідним у формуванні іншомовної компетенції у студентів-економічних спеціальностей для успішного використання ними іноземної мови, зокрема німецької, у майбутньому професійному житті в умовах міжкультурної комунікації.

Список використаних джерел

1. Dreßler C. Aufgabenorientiert arbeiten! Fertigkeiten integrieren. // Englische Didaktik für die Grundschule, Heiner Böttger (Hrsg.). – Berlin: Cornelsen, 2012.
2. Evans, Pude, Specht. Menschen A1.1. Deutsch als Fremdsprache // Kursbuch. – Ismaning: Max Hueber Verlag GmbH&Co, 2012.
3. Perleman, Balm, Schwalb, Matussek. Sicher Niveau B2.1. Deutsch als Fremdsprache // Kursbuch. – Ismaning: Max Hueber Verlag GmbH&Co, 2013.
4. Schlotfeldt A. Task-Based Learning und Aufgabenorientierung im Fremdsprachenunterricht als Antwort auf die Bildungsstandards // Universität Bremen. – München: GRIN Verlag, 2009.
5. Nitschke B. Mit Task-Based Language Learning (TBL) zu mehr Mündlichkeit im Fremdsprachenunterricht (FU) // Freie Universität Berlin, Institut für Romanische Sprachen, 2005.
6. Müller-Hartmann A., Stocker von Ditforth M. Aufgabenorientiertes Lernen und Lehren mit Medien // Reihe: Fremdsprachendidaktik, Sammelband 15, 2008.
7. Andersen M.S. Grenze und Möglichkeiten von Tasks im universitären Fremdsprachenunterricht // Serie: Europäische Kulturen in der Wirtschaftskommunikation, 8. April 2018.
8. Kaufmann, Zehnder, Vanderheiden. Qualifiziert unterrichten // Reihe: Fortbildung für Kursleitende, Deutsch als Zweitsprache, Band 3: Unterrichtsplanung und -durchführung. – Ismaning: Hueber Verlag, 2008.

Сирко І.М.

кандидат філологічних наук, доцент

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ ЯК СПОСІБ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ІНТИМІЗАЦІЇ В УКРАЇНО- ТА АНГЛОМОВНОМУ ЩОДЕННИКОВОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. Інтимізацію окреслено як систему різнорівневих мовних засобів, що сприяють ефекту безпосереднього спілкування автора і читача через текст. Виявлено основні лінгвальні механізми та засоби інтимізації тексту. Проаналізовано вживання особових займенників як способу репрезентації інтимізації в україно- та англомовному щоденниковому дискурсі.

Ключові слова: інтимізація, щоденник, діарист, читач, особові займенники.

Abstract. Intimization is outlined as a system of multi-level linguistic means creating the effect of direct communication through the text. The basic lingual mechanisms and means of text intimization have been defined. The use of personal pronouns as a way of representing intimization in the Ukrainian and English diary discourse has been analyzed.

Key words: *intimization, diary discourse, diarist, reader, personal pronouns.*

Постановка проблеми. У лінгвістиці останніх років інтенсивно дискутують питання мовленнєвих кодів, одиниць і категорій мови в їх прагматичному, когнітивному та комунікативному вимірах. У межах останнього вивчають умови реалізації мовної системи та функціонування її одиниць у конкретних актах спілкування, використання тих чи тих лінгвальних засобів учасниками комунікації залежно від застосовуваних комунікативних стратегій і тактик. Одна з таких стратегій – формування довірливої атмосфери «прямої бесіди через текст», тобто стратегія *інтимізації комунікації*.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціально-культурна значущість *інтимізації* як категоріальної ознаки різних типів комунікації детермінує не тільки постійну увагу до засобів її лінгворепрезентації, а й неусталеність дослідницьких позицій у питаннях їх кваліфікації та інтерпретації (Л. А. Булаховський, І. К. Білодід, А. В. Корольова, А. Л. Палійчук та ін.). Водночас на тлі достатньо інтенсивних лінгвістичних студій поза належною увагою дослідників залишаються мовні засоби вираження *інтимізації* у сфері его-текстів. Це підтверджує доцільність вивчення феномену *інтимізації* в щоденниковому дискурсі, простеження індивідуально-стильових особливостей у текстах – репрезентантах різних лінгвокультур.

Виклад основного матеріалу. Узагальнення дотичних до нашого аспекту дослідження положень теорії сучасної граматики, комунікативної лінгвістики, стилістики, лінгвопрагматики дає підстави акцентувати кілька основних засобів репрезентації *інтимізації*. До таких зараховуємо засоби фонетико-синтаксичні (інтимізувальні інтонації), лексичні (фамільярна лексика, діалектні слова), словотвірні (зменшено-пестливі суфікси), граматичні – морфологічні й синтаксичні (частки, вставні конструкції, риторичні речення тощо). З-поміж останніх на особливу увагу заслуговують *егоцентричні елементи мови* [2, с. 138-139], передусім – *займенники*.

Займенники часто вважають «мовленнєвими фаворитами» (термін Н. Д. Арутюнової) его-текстів загалом і щоденникового дискурсу зокрема. Серед інтимізувальних займенників зазвичай виокремлюють *особові займенники I та II особи*, які конкретизують особу, співвідносять її з визначеним комунікативним контекстом. Частотність їх уживання як засобів інтимізації тексту «зумовлена однозначністю трактування, а також простою однолексемною структурою» [2, с. 141].

Як відомо, значення особи при інтимізації дискурсу є складником категорії суб'єктивності. Особовий займенник *я (I)* – спеціалізований засіб самоактуалізації автора, що акцентує увагу на аспекті суб'єктивності, порівн.: *наївна я людина... Раз я усвідомлюю свою наївність, значить... я все ж таки не дурень* [Л., с. 103]; *If I didn't think, I'd be much happier* [Р]. Наведені фрагменти переконливо ілюструють егоцентризм особового займенника *я / I*.

Автори щоденників для суб'єктивізації мови часто вживають метафоричне *ми (we)*, що зазвичай «обростає» додатковими інтимізувальними смислами. Займенник *ми (we)* означає коло людей, до якого належать і автор щоденника, і

потенційний читач, і в цьому разі передбачається їх ментальна близькість, спільність світогляду й ціннісних позицій: *Ми можемо бути разом, бо ми мусимо бути разом, не дивлячись на наші «ідеології»* [С., с. 139]; *we grow older and become aware of ourselves as individuals* [Р].

На окрему увагу заслуговує актуалізація авторами правдивості власних тверджень за правилом тріади, що передбачає трикратне повторення паралельних конструкцій, зокрема трикратне повторення інклюзивного займенника *ми* (*we*) у структурах ампліфікації чи градації. Порівн.: *ми боремось, ми напружуємось, ми робимо виклики і приймаємо виклики* [С., с. 176]; *What could we do with the Russian nation if we bombed it to bits? How could we «rule» such a mass of foreign people? How could we control them* [Р]. Таке «зрощення» Я автора із Я імпліцитного читача інклюзивним займенником *ми* – стильова риса розглядуваних щоденників, активний засіб їхньої інтимізації.

На слушну думку науковців, відношення, які існують між займенниковими формами однини, не переносяться автоматично в сферу множини. З огляду на поділ займенників I особи множини на *інклюзивні* та *ексклюзивні*, перехід однини в множину не може кваліфікуватися як проста плюралізація. Виділяючи відповідні форми займенника *ми*, дослідники звертають увагу на відсутність між *я* і *ми* однозначних кореляцій, порівн.: *я та й усі ми спали спокійно* [Л., с. 124]; *Now I am living on the edge. We all are on the brink* [Р]. Така диференціація за особами при інтимізації викладу інформації дає змогу автономізувати автора, суб'єктивізувати авторську мову.

Істотно інтимізує щоденникову оповідь поєднання в одному мікроконтексті особових займенників *я* (*I*) і *ви* (*you*) або ж *ми* (*we*) і *ви* (*you*). Таке поєднання авторського *я* з читацьким *ви* вербалізується у граматично різнотипних формулюваннях – *я з вами.., ми з Вами.., нас із вами.., ми обоє*, порівн.: *Два дні на тиждень вільні – це щастя для таких людей, як ми з Вами* [Л., с. 99]; *But we both have our dreams* [Р]; *we are dancing, you and I, on the smooth shining linoleum* [Р]. Відзначимо, що специфічною рисою займенника II-ої особи в англійській мові є відсутність категорії числа, яка визначається числом іменника-субститута, на який він вказує. Складність ідентифікації *you* зумовлена відсутністю формальних маркерів, проте нейтралізується шляхом урахування лінгвального та екстралінгвального контекстів.

Дейктичність семантики, носіями якої є особові займенники у «живомовних» ситуаціях, у щоденниках визначає необмеженість вибору адресата, що визначає їх актуальність як універсального засобу інтимізації висловлення. Для вираження узагальненого адресата автори щоденників, як правило, вживають особові займенники II особи однини / множини *ти / ви* (*you*): *while you dream and believe in Utopia, you will scratch & scrabble for your daily bread* [Р]; звичаї, які *вам* вважалися за зрозумілі, та способи поведінки, в яких *ви* були виховані змалку не годяться в британському товаристві [С., с. 129].

Особові займенники *ти / ви* (*you*) у непрямих апеляціях до імпліцитного читача «створюють ілюзію безпосереднього спілкування, таким чином сприяючи інтимізації наративу» [2, с. 85]: *Ви знаєте, я думаю, що жодних амбіційно-*

кар'єрних міркувань у мене нема [С., с. 57]; *What to do when you feel guilty for not doing what they say?* [Р].

Досліджуючи вербалізатори наративного коду інтимізації, А. Л. Палійчук ті лінгвальні засоби, інтимізувальна ефективність яких залежить від особистості адресата, ситуації чи контексту, називає *пульсуючими*, а засоби, які стабільно виконують функцію інтимізації наративу, – *постійними* [2, с. 86]. Оперуючи цими термінами, визначаємо *особові займенники як постійні засоби інтимізації щоденникового тексту, оскільки вони організовують комунікативну ситуацію так, що читач, долаючи просторово-часові обмеження, стає віртуальним учасником подій, синхронним адресатом діариста.*

Список умовних скорочень

- Л. – Любченко А. Щоденник. Книжка перша / Аркадій Любченко. – Торонто, Онтаріо: Вид-во «Нові дні», 1951. – 147 с.
С. – Самчук У. Плянета Ді-Пі / Улас Самчук. – Вінніпег, Канада: Вид-во т-ва «Волинь», 1979. – 355 с.
Р. – Plath S. Unabridged Journals of Sylvia Plath [Електронний ресурс] / S. Plath. – Режим доступу: <http://ebookey.org/FP-Unabridged-Journals-of-Sylvia-Plath>.

Список використаних джерел

1. Корольова А.В. Типологія наративних кодів інтимізації в художньому тексті: монографія / А. В. Корольова. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. – 267 с.
2. Палійчук А.Л. Наративний код інтимізації (на матеріалі англomовного художнього дискурсу): дис... канд. філол. наук / А. Л. Палійчук. – Харків, 2011. – 253 с.
3. Сирко І.М. До питання про виразники інтимізованості щоденникового дискурсу / І. М. Сирко. – Молодий вчений: науковий журнал. – №4.2(68.2) квітень, 2019. – С. 200-204.

Соболь Л.І.

кандидат філологічних наук, доцент

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ЛАТИНСЬКИЙ АЛФАВІТ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ГРАФЕМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню походження графічної системи англійської мови. Простежено хронологічний процес формування англійської алфавітної писемності. Проаналізовано етимологію деяких літер сучасного англійського алфавіту. Доведено, що основним джерелом формування графем англійської мови є латинський алфавіт.

Ключові слова: графічна система, латинський алфавіт, латинське письмо, хронологічний процес, буква, діахронічний аналіз, графема.

Abstract. The article is devoted to the study of the origin of the graphic system of the English language. The chronological process of the formation of English alphabetic writing has been traced. The etymology of some letters of the modern English alphabet has been analyzed. It has been proven that the main source of the formation of graphemes of the English language is the Latin alphabet.